

žalovaným nebyla zvláště povinna, a byť i si poplatky za šatnu odpoledne pro sebe ponechávala. Žalovaný zřídil v kavárně své šatny a vyzvav hosty, by do ní šatstvo po dobu své návštěvy v kavárně ukládali, převzal povinnosti schovatele a ručí tudíž dle § 964 obč. zák. za škodu způsobenou hostům tím, že zanedbal náležitou péči o šatstvo v šatně uložené. Opo-  
minutí této povinné péče dlužno zejména shledávati v tom, že žalovaný, ačkoliv hosté byli yyzváni — a to bez jakéhokoliv časového obmezení aneb nějaké další podmínky — by šatstvo v šatně ukládali, trpěl, ba snad přímo s garderobierkou vyjednal, by byla v šatně přítomna jen po dobu večerního koncertu. Žalovaný byl povinen na šatstvo v šatně uložené buď sám neb některou osobou jím ustanovenou dohlédati, a nebylo věci hostů, by zkoumali, která osoba jest právě pověřena dozorem v šatně a je-li tam právě v okamžiku odevzdání odčvu přítomna, když nebyli na to nikterak upozorněni, by šatstvo odevzdávali jen, je-li garderobierka v šatně osobně přítomna. Za to, jaký byl co do obsluhy v šatně stanoven pořádek, či lépe řečeno, jaký tam byl nepořádek — kdyžť číšníci odpoledne beze všeho hostům do šatny odčvu ukládali, nehledě k tomu, zda tam osoba k dohledu zřízená přítomna byla čili nic — jest žalovaný sám jako schovatel dle § 964 obč. zák. zodpověden. Dle toho, co bylo řečeno, spočívá rozsudek odvolacího soudu na právně mylném posouzení věci a bylo proto dovolání vyhověti a změnití v odpor vzatý rozsudek v tom směru, že se obnovuje stavu věci i právu úplně vyhovující rozsudek první stolice — na jehož správné důvody se v ostatním poukazuje.

## Čís. 82.

**Neplatnost manželství pro překážku dle § 58 obč. zák.**

Ve sporu takovém není povinností žalované manželky, by dokázala, že jejímu manželu bylo včas sňatku její těhotenství s jiným známo, nýbrž jest na žalujícímu manželu, by, tvrdě, že jest tu překážka, činící jeho manželství neplatným, dokázal všechny zákonné náležitosti této.

Ve sporech o neplatnost manželství jest i stolice dovolací povinna, přezkoumávati ocenění průvodů soudem odvolacím, bylo-li tomuto ocenění v dovolání odporováno.

(Rozh. ze dne 11. března 1919, Rv II 80/19.)

Žalobě manžela, by jeho manželství se žalovanou bylo prohlášeno neplatným, poněvadž po sňatku shledal, že tato jest s jiným těhotna, a že žalovaná jest vinna touto neplatností, vyhověli oba nižší soudové (zemský a vrchní zemský soud v Brně). Na základě předchozího rozsudku, jímž bylo právoplatně uznáno, že dítě, které se narodilo žalované v 7. měsíci po svatbě, jest mimo manželství zrozeno, a zjištění, že žalobce před sňatkem se žalovanou neobcovoal, nabyli přesvědčení, že dítě to musila žalovaná míti s jiným. Námitky obhajce svazku manželského, že žalovaný byl již před sňatkem na to upozorněn, že žalovaná není čista, a že pozbyl mimo to i práva odporovati platnosti manželství, poněvadž se žalovanou souložil i ještě v době, kdy věděl, že jest těhotna, odmítli; první proto, že různé pověsti, které se žalobci donesly o chování se jeho manželky před sňatkem, mohly sice u něho vzbuditi snad podezření o její

mravní čistotě, nikoli však přesvědčení, že jest těhotna, druhou proto, že žalobce, i když pokračoval v manželství ještě i v době, kdy na manželce těhotenství pozoroval, a až do narození dítěte, měl za to, že žalovaná jest těhotna s ním; subjektivní jistotu a tudíž vědomost ve smyslu § 96 obč. zák., že jeho manželka byla těhotna s jiným, nabyl teprve po narození dítěte, když mu lékař, prohlédnuv na jeho žádost novorozeně, autoritativně potvrdil, že dítě jest donošené a zralé, takže nemůže pocházeti z jeho první soulože se žalovanou. V důvodech svých vyslovil odvolací soud i náhled, že dle § 58 obč. zák. jest na žalované, by dokázala, že žalobci bylo její těhotenství s jiným při uzavření sňatku známo, a že není tedy povinností žalobcovou, by dokázal opak.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání obhájce svazku manželského mezi jiným z těchto

#### důvodů:

Z ustanovení § 58 obč. zák., zvláště z jeho zařazení do překážky manželství z omylu plyne, že jako náležitosti uvedené překážky manželské jsou: těhotenství manželky včas sňatku, způsobené jiným mužem než manželem, a manželova nevědomost o něm v době uzavření sňatku. První dvě náležitosti dovolání nepopírá, popírá toliko náležitost třetí. Leč i ta byla rozsudky nižších stolic zjištěna přes to, že odvolací soud přidal, čemuž ovšem přisvědčiti nelze, že žalované příslušelo, by prokázala, že žalobci bylo její těhotenství s jiným včas sňatku známo. Otázka, komu břímě původní v tomto směru přísluší, jest sice i v theorii i praxi sporná. Leč uváží-li se, že josefinský zákon (III. hl. § 30) výslovně manželu ukládal důkaz o tom, že neměl vědomosti o těhotenství své manželky včas sňatku, nutno dospěti k tomu, třeba občanský zákoník ustanovení toto zřejmě nepřejal, jelikož stojí přece ohledně manželského práva na přísnějším stanovisku církevním, a jelikož to odpovídá i zásadě § 226 c. ř. s., že žalující manžel, tvrdě, že je tu překážka, manželství jeho neplatným činící, musí též prokázati toto své tvrzení, tudíž všechny náležitosti k překážce této zákonem požadované. Toho ostatně žalobce byl si také vědom; proto již v žalobě tvrdil nevědomost o těhotenství ženině včas sňatku a nabídl o okolnostech, z nichž vyplývala, důkaz, hlavně spisy sporu o nemanželském původu děcka jejího a průvody v nich provedenými, z nichž i první soud nevědomost jeho o ženině těhotenství zjistil, v čemž mu i druhá stolice přisvědčila. Neprávem vytýká tudíž dovolání, že zmíněná náležitost nebyla zjištěna. Dovolání zdá se provedení zjištění nedostatečným, poněvadž nebylo prý dosti účinně přihlédnuto k výpovědím svědkyň M. N. a M. P. v onom sporu učiněným. Jelikož podle § 14. dv. dekr. ze dne 23. srpna 1819 č. 1595 sb. z. s., který byl nařízením min. práv ze dne 9. prosince 1897 č. 283 ř. z. (§ 10) výslovně za dále platný uznán, má soud důvody pro neplatnost nebo rozloučení manželství uváděné nejen úplně objasniti, ale i přísně zkoumati, podrobuje i revisní soud uplatňovanou překážku manželskou přezkoumání přísnému, zvláště, když dovolatel, obhájce svazku manželského, vytýká neúplnost řízení. Leč přes to nemůže přisvědčiti dovolateli, že by nebyl podán o tom důkaz, že žalobce o těhotenství své manželky s jiným včas uzavření sňatku svého nevěděl. — Důvody nejvyššího soudu rozebírají a oceňují pak jednotlivé průvody a dospívajíce při tom k výsledku, že vědomost žalobcova

o těhotenství jeho manželky s jiným včas uzavření sňatku prokázána není a že mu v tom směru nelze přičítati ani zaviněnou nevědomost, praví dále: Jelikož pak ze skutečnosti, že žalobce obcoval tělesně se svou manželkou i ještě ve čtvrtém měsíci po sňatku a tudíž v době, kdy musil její těhotenství pozorovati, a až do slehnutí, nelze dovozovati důsledky § 96 obč. zák., poněvadž v době té již mohl předpokládati, že manželka se stala těhotnou s ním, a jelikož jest dále zjištěno, že, jakmile z posudku lékařova zvěděl, že žalovaná byla již před sňatkem s jiným těhotna, ihned s ní manželské spoluzítí přerušil, jest správným úsudek odvolacího soudu, že žalobce nepozbyl práva uplatňovati překážku manželství dle § 58 obč. zák. a domáhati se toho, aby toto bylo prohlášeno neplatným.

### Čís. 83.

**Předpisy o ochraně nájemců dlužno vykládati tak, by se nájemcům zamýšlené ochrany skutečně dostalo. To platí zejména při změně ve vlastnictví najatého předmětu.**

(Rozh. ze dne 11. března 1919, Rv II 117/19.)

Žalobce koupiv 15. srpna 1918 dům v J., v němž žalovaný má dle smlouvy ze dne 19. srpna 1915 proti půlletní výpovědi najatý byt, dal mu dne 21. října 1918 k období květnovému 1919 půlletní výpověď, již oproti námitkám žalovaného odůvodňoval zjištěnými ve sporu okolnostmi, že bytu potřebuje sám pro sebe, že si zamýšlí zřídit domácnost, že se bude v brzké ženiti, že si pořídil vlastní nábytek, který pro nedostatek vlastních místností musel ponechat u prodávatele na skladě, ježto bydlí sám v podnájmu, kde mu nad to hrozí každou chvíli výpověď. — **Procesní soud** první stolice (okresní soud v Jihlavě) zamítl námitky a zachoval výpověď v platnosti, ježto by žalobci ze zachování nájmu vzešla větší ujma, než žalovanému, u něhož záležela by ujma pouze v tvrzené nemožnosti, nalézt v květnovém období jiný byt. — **Odvolací soud** (krajský soud v Jihlavě) k odvolání žalovaného rozsudek změnil a prohlásil výpověď za bezúčinnou, vycházeje z těchto úvah: Jest právním omylem naříkaného rozsudku, míní-li, že jest nerozhodným, zda-li nájemce v době, kdy byt musí vyklídit jest s to, jiný byt si opatřiti čili nic. § 7 č. 5 min. nař. stanoví, že nabyt-li pronajímatel nemovitosti teprve po 21. lednu 1918, což se v tomto případě stalo, může z důvodu č. ř. § 7 smlouvu nájemní, která již dříve byla v platnosti, pouze tehdy vypověděti, vzejde-li mu ze zachování nájmu nepoměrně větší ujma nežli nájemci z výpovědi. Ujma nájemce z výpovědi jest dána, není-li s to, by do dne vyklizení jiný vhodný byt našel vůbec, nebo jen za podmínek, jež jsou nepoměrně obtížnější, než podmínky dosavadního nájemce. Je-li zde takový stav pro nájemce, chrání min. nař. jeho a nikoliv pronajímatele a to proto, poněvadž pronajímatel, nabyv po 21. lednu 1918 předmětu nájmu, musí počítati s tím, že nebude moci býti ve svém koupeném domě vypověděti, kdežto nájemce oproti novému majiteli dle § 1120 obč. zák. by neměl žádných obran. Koupě domu po 21. lednu 1918 děje se vždy na nebezpečí, že kupitel v koupeném domě nebude moci sám bydliti. Dlužno teď ujmy sporných stran porovnáti, by bylo lze posouditi, zdali ujma pro-